

KASIM AYI MECLİS TOPLANTISI - 24.11.2021 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri**
Sizleri Yönetim Kurulumuz ve kendi adıma saygıyla selamlıyorum.
Kasım ayı meclis toplantımıza hoş geldiniz.

Değerli Meclis Üyeleri

Dünden itibaren döviz piyasalarında yaşanan tarihte görülmemiş yükselişler, gündemimizin dışında bir başlangıç yapmayı zorunlu hale getirmiştir.

Döviz fiyatlarında, bir yıldaki %50 artışın üzerine bir günde %20 civarında bir artışı hep birlikte gördük. Böyle bir durum tarihte görülmemiştir. Dünyaya baktığımızda bizden sonra gelen Meksika Pesosu sadece %0.3 değer kaybetmiştir. Demek ki bu görülmemişlik bize ait bir durum. Döviz piyasası bir günde rekor üstüne rekor kırarken faizler %20'nin üstüne çıkmışken hiçbir yetkilinin bu yangının nasıl söndürüleceğine dair bir açıklama dahi yapmamış olması, bizleri endişelendirmektedir.

Döviz ilelebet yükselemez iddiası artık çökmüştür. Mutlaka akılcı ve sürdürülebilir müdahalelerin yapılması beklemekteyiz. Arkadaşlarıma da yeni kararlar vermelerinde daha sakın davranmalarını salık veririm. Umarım bu günleri yeni normal olarak algılamayız.

Yetkililerimizden bir an önce ekonomik gerçeklere ve bilgiye dayalı önlemleri uygulamaya koymalarını beklemekteyiz.

Değerli Meclis Üyeleri

Her yıl olduğu gibi bu yıl da ülkemizin bir yıl sonrasına ışık tutacak kararların alınacağı ayları yaşıyoruz. Kasım ve Aralık aylarında Türkiye Büyük Millet Meclisimizde bir sonraki yılın bütçesi görüşülür. Bu durum bildiğiniz gibi kanun gereğidir. Bizler de bütçe görüşmelerindeki gelişmeleri takip ederiz. Tabii yeniden değerlendirme ve vergileme oranları ile asgari ücret görüşmelerini de yakından izleriz. Bunlar bizim gelecek planlamalarımız için birer referans oluşturur.

2022 yılı bütçesinde ilgilendiğimiz temel konulardan biri doğal olarak sektörümüze yönelik destekleme ödemeleridir. Bu yıl 22 milyar TL olarak belirlenen tarımsal desteklerin önümüzdeki yıl 25 milyar 834 milyon TL'ye yükseltilmesi teklif edilmektedir. Bu artış cari olarak %17 civarındadır. 2021 yılında neredeyse hiç artış göstermeyen tarımsal destekleme miktarı, önümüzdeki yıl beklenen enflasyonun altında bir artış göstermiştir. Aslında son 20 yıl ortalamasına bakarsak tarımsal destekleme miktarının yaklaşık enflasyon kadar artırıldığını görürüz. Bu da yıllık ortalama %15 kadar olmuştur. Bizler uzun bir süredir talep ettiğimiz gibi bu yıl da Tarım Kanununun 21. maddesinin uygulanmasını talep etmekteyiz.

Değerli Arkadaşlar,

Ülkemiz 2021 yılını, geçen yılın salgın yükünü atlatmaya çalışarak geçirmektedir. Sadece biz değil tüm dünya bu yükü atlatmaya çalışıyor. Son 13 yılın ekonomik rahatlığı, sıfır enflasyon ve faiz kolaylığı ile bol para konforu; salgın şartlarıyla birlikte tüm dünyada sona ermiş görünüyor. Ülke olarak biz bu 13 yılı maalesef dünya ile paralel yaşamadık. Ne enflasyonumuz ve faizimiz ne de üretim kapasitemiz, bu zamanlardaki zorluklara hazırlıklı olmadı.

Şimdilerde tüm dünyanın tersine yaptığımız faiz indirimleri; kredi faizlerimizde düşüşe ve döviz fiyatlarının istikrarına sebep olmamaktadır. Bizleri felç eden sadece dövizin yükselişi değil aynı zamanda büyük dalgalanmalardır. Birçok sebeple ihracat miktarımız ve ciromuz artmaktadır. Ama ihraç ettiğimiz ürünlerin rekabet yapısı dolayısıyla birim başına ihracat değeri sürekli düşmektedir.

Dövizdeki aşırı yükselişler, sahip olduğumuz varlıkların dünya fiyatını sürekli düşürmektedir. Sürekli ucuzlayan varlıklarımız, dünyadan alıcı beklerken daha da ucuzlayacak bekleşiyle karşı karşıya kalmaktadır. Dünya ile entegre olalım ve yabancı sermaye yeniden ülkemize yatırım yapsın beklentisi, sudan ucuz varlık satışlarına mal olmamalıdır. Döviz fiyatlarını yükselterek ithalatı pahalı ve ihracatı ucuz hale getirmek bir süre cari açığı düşürebilir ama mevcut koşullarda bunun sürdürülebilirliği yoktur. Üretim kapasitemizi ve yerlilik oranımızı yeterince artırmadan döviz yükselterek cari açığı düşürmek bir süre sonra büyümemizi de zora sokacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Antalya tarımının ihtiyaç duyduğu nitelikli girdiler konusu, hepimizi hem fiyatları hem de bulunabilirliği konularında ciddi boyutta zorlamaktadır. Öte yandan iş hayatının ve günlük hayatın dövizle bağımlılığı bilinen bir gerçektir. Diğer bir gerçek de dövizdeki artışlar çok kısa süre içerisinde ve ortalama %40 düzeyinde iç fiyatlara yansımaktadır. Bu gerçeklerin kaçınılmaz sonucu olarak ciddi bir yüksek enflasyonla karşı karşıya kalmaktayız.

Yüksek enflasyonun geniş halk kesimleri ile 2 milyondan fazla mikro ve KOBİ nitelikli işletmeler üzerinde reel fakirleşmeye yol açtığını da yaşayarak biliyoruz. Bu yüksek enflasyon belasına asla alışmamalıyız ve normalleştirmemeliyiz. Kentimiz ve sektörümüz açısından bu durum çok daha önemlidir. Çünkü uzun yıllar, Türkiye ortalamasıyla eşdeğer bir tüketici enflasyonuna sahipken son 1 yıldır kentimiz enflasyonunun sürekli olarak ülke ortalamasının üzerinde seyrettiğini görmekteyiz. Bu yükseklik özellikle Haziran ayından itibaren giderek artmaktadır. Öyle ki ülkemiz ortalama enflasyonun %15 üzerinde bir enflasyon yaşamaktayız.

Kendi sektörümüz olan tarımda, enflasyonun daha da fakirleştirici etkilerini uzun süredir yaşıyor ve bunu dile getiriyoruz. TÜİK'in açıkladığı son verilerle yaptığımız bu ayki tarım enflasyonu değerlendirmesinde de belirttiğim gibi tarımsal girdi enflasyonu %28 düzeyindedir. Tarımsal üretici fiyatları ise aynı dönemde %23 artmıştır. Yani yaklaşık 1 yıldır yaşandığı gibi bu ay da tarım kesimi yıllık en az %18 fakirleşmiştir.

Değerli Arkadaşlar,

Özellikle son iki yıldır sektörümüzün stratejik konumunu anlamayan kalmadı diye düşünüyorum. Ancak son açıklanan rakamlar, sektörümüzün yarattığı katma değer hala istenen yönde büyümesine işaret etmemektedir. Aksine katma değer pastamız; dışa bağımlı girdi yapımız dolayısıyla giderek küçülmektedir. Sektörümüzün acilen büyüme ivmesinin artırılmasına ihtiyaç vardır. Çünkü önümüzdeki dönem, tüm dünyada tarımsal üretim ve ticari faaliyetlerin birincil stratejik alan olarak kabul edilip hareket edileceği bir dönem olacaktır. Bu gidişatta önemli bir yer alma zorunluluğumuz bulunmaktadır. Bu gidişata duyarsız ve çaresiz kalmamız düşünlmemelidir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Bu ayki meslek komitelerimizde de benzer konular görüldüğü için konuşmama böyle başlamak istedim. Çünkü üyelerimizin büyük bir bölümü ticari faaliyetimizin üretiminde de yer alıyor. Dolayısıyla gübre, fide, tohum, enerji, zirai ilaç, yem, şeker, sera naylonu, nakliye ve ambalaj gibi girdi maliyetlerinde yaşanan her artıştan da doğrudan etkileniyor ve hissediyoruz.

Son bir ay içerisinde özellikle ithalata bağımlı üretimi olan girdilerde hem fiyat artıyor hem de ham madde bulunmuyor. Dün basında yer alan zirai ilaç ve gübre satışlarının durdurulduğuna dair haberleri de kaygıyla izledik. Bu belirsizliğin bir an evvel giderilmesini bekliyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

Bir tarafta ekonomik gelişmelerle diğer tarafta ihracat pazarlarımızla sorunlar yaşıyoruz. Rusya, 17 Kasım 2021 itibarıyla Türkiye'den nar ve biber ithalatını resmi olarak yasakladı. Yaşamın gerekçesi olarak da bu ürünlerde tespit edilen ilaç kalıntıları gösterdi. Ancak belirtilen şartlara uygun olarak analiz edilmeyen hiçbir ürün ülkemizden çıkmıyor. Dolayısıyla yasak kararına anlam veremiyoruz. Zaten yasak kararı öncesi üzüm, biber, erik, nar ve kabak gibi ürünlere analiz zorunluluğu getirilmişti. Rusya ülkemizdeki analiz sonuçlarına rağmen kendisi de analiz yapmayı tercih edince binlerce tır giriş için beklemek durumunda kaldı ve binlerce tonluk zarar oluştu.

Değerli Meclis Üyeleri,

Sözlerimi tamamlarken birkaç faaliyetimizden bahsetmek isterim. Borsa ve Tarım Konseyi olarak yeşil mutabakat konulu panellerimizi sürdürüyoruz. Son olarak tarım topraklarının sürdürülebilir kullanımı konusunu uzmanlardan dinledik. Önümüzdeki günlerde atık yönetimi konusunda bir panel düzenleyeceğiz. Bu panelleri Borsamız YouTube hesabından takip edebileceğinizi tekrar hatırlatmak isterim.

Diğer taraftan Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'müz ile 4 gün boyunca 10 farklı üniversitenin katkısıyla toplam 20 oturumda "İnteraktif E-Çilek Çalıştayı" düzenledik. Çalıştaya canlı olarak katılarak; sorunlar, beklentiler ve geleceğe dair çözüm önerilerini bizlerle paylaşan herkese teşekkür ediyorum. Çalıştayımızın sonuç raporunu tüm ilgilileriyle paylaşacak ve kamuoyuna yayımlayacağız.

Çalıştayda emeği geçen il müdürümüz ve personeline, öğretim üyelerine ve çalışma arkadaşlarıma bu fırsatla tekrar teşekkür ediyorum.

Başta Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, geleceğin mimarlarını yetiştiren tüm öğretmenlerimizin 24 Kasım Öğretmenler Günü kutlu olsun.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı